

Dette Forslag, der først tiltraadtes af Ordføreren, gav Anledning til en Diskussion om, hvorvidt der maatte siges at bestaa en Pligt for en angrebet Stat til at forsvare sig. Under denne udtalte Belgieren *Rolin*:

»Det er utvivlsomt, som Frankrigs Delegerede har sagt under et tidligere Møde, saaledes, at ingen tænker paa at paalægge en Stat et Minimum af Rustninger; hver Stat vurderer selv de Farer, for hvilke den er udsat. Men man kan ikke godkende den yderst farlige Situation, der vilde opstaa, hvis man lod denne Forestilling falde om en Pligt for en Stat til først at forsvare sig med sine egne Midler, og hvis det var muligt for en Stat at indskrænke sig til at afvente Hjælp fra andre Stater, ikke blot uden at anvende sine Kræfter overfor Modstanderen, men endog uden at ødelægge Samfærdelsesmidler, Viadukter o. s. v.

Vor Grundsætning bør være: »Hjælp dig selv, og Folkeforbundet vil hjælpe dig«. Jeg opfordrer Dem til at bevare denne Pligt for et Land til at begynde med at forsvare sig selv, fordi jeg er Belgier«.

I lignende Retning udtalte man sig fra estnisk og finsk Side. Folketingsmand *Holger Andersen* udtalte herefter, at det danske Afrustningsforslag endnu ikke havde været forelagt for Rigsdagen, og at dets Skæbne var meget tvivlsom. Han var ikke bemyndiget til at fremsætte nogen officiel Udtalelse i Udvalget om dette Spørgsmaal, men som sin rent personlige Overbevisning maatte han sige, at han sluttede sig til det af de nævnte Delegerede udtrykte Standpunkt. Diskussionen endte med, at den nederlandske Delegerede trak sit Forslag tilbage, idet han bemærkede, at det ingenlunde havde været hans Hensigt at rejse en Debat af et saadant Omfang og Betydning, men kun at hentyde til det Spørgsmaal, i hvilket Omfang et Land kunde indskrænke sine Rustninger udover det Forhold, der vilde blive fastsat af den kommende Nedrustningskonference.

Efter at Udvalgets Forhandlinger næsten var ført til Ende, blev der uventet rejst Indvendinger fra den japanske Delega-

tions Side, idet denne erklærede ikke at kunne tiltræde Protokollen, saafremt der ikke fandt en Ændring Sted af Art. 5, ifølge hvilken Afgørelsen af et Spørgsmaal, om hvilket Domstolen har anerkendt, at det i Henhold til mellemfolkelig Ret udelukkende hører under en Stats indre Kompetence, faldt udenfor Folkeforbundets Myndighed. Dette Spørgsmaal havde allerede tidligere givet Anledning til vidtløftige Forhandlinger ved Underudvalgets Drøftelse af Reglerne i Pagtens Art. 15, 8. Stk., uden at den japanske Delegation havde fundet sig foranlediget til at fremsætte nogen Udtalelse, skønt enkelte af Talerne, bl. a. Italiens Delegerede *Scialoja*, havde været inde paa det bagved liggende Indvandringsspørgsmaal. Paa Grund af de store Betænkeligheder, der fra alle Sider gjordes gældende mod at udvide Raadets Myndighed paa Bekostning af de enkelte Staters Suverænitet, var man dog blevet staaende ved en Opfattelse af Art. 5, der i og for sig ikke gik videre end Pagtens Art. 15, 8. Stk., men kun tog det fornødne Hensyn til Protokollens Princip om tvungen Voldgift. Efter indgaaende Forhandlinger med den japanske Delegation lykkedes det dog til sidst Udvalget at finde en Formulering, der kunde tiltrædes af alle Parter, idet det til Artiklen føjede Stykke udtaler, at en saadan Afgørelse ikke skal hindre, at Situationen kan undersøges af Raadet eller Forsamlingen i Overensstemmelse med Pagtens Art. 11 (d. v. s. naar den mellemfolkelige Fred eller den gode Forstaaelse mellem Folkene maa anses for truet). Den saaledes opnaaede Løsning var et Kompromis; men man kan vel næppe se bort fra, at Løsningen selv i denne Form vil være egnet til at skabe visse Vanskeligheder fra forskellige Staters Side, som er interesserede i det japanske Indvandingsproblem; se Bilag 1.

De store Fremskridt ved denne Protokol, hvis nærmere Granskning det nu bliver Regeringernes Sag at foretage, bestaar navnlig deri, at den uden Undtagelse fordømmer enhver Angrebskrig, som endnu i